

ΞΕΡΕΙΣ, ΚΑΛΕ ΜΑΝΟΥΛΑ, ΤΙ ΟΝΕΙΡΕΥΤΗΚΑ;

I

Στ' ἄρρωστος τοῦ ἀγοριοῦ τῆς τὸ προσκέφαλο
Κάθονταν καὶ σιγόκλαιγε ἡ μητέρα,
Γιατὶ ποτὲ γι' αὐτὴν δὲν ἐξημέρωσε
Ἀκόμα ὁ ἥλιος εὐτυχιάς ἡμέρα.
Ἡ ἔρμη! θὰ τσακιστεῖ, λές, ἡ καρδούλα τῆς—
Ἔτσι σκυφτὴ ἀπὸ μαῦρο πόνο κλαίει.
Μά, νά, τὸ ἀγόρι τώρα χαμογέλασε
Καὶ μὲς στὸν πύρετό σιγὰ τῆς λέει:

—Ξέρεις, καλὲ μανούλα, τί ὄνειρεύτηκα;
Εἶδα στὸν οὐρανὸ πὼς εἶχα ἀνέβει·
Χιλιάδες ἀγγελάκια ἐκεῖ μὲ δέχτηκαν,
Μ' αὐτὰ νὰ πάω ἡ καρδούλα μου γυρεύει.
Κεῖ πάνω κρῦο καὶ πείνα δὲ φοβόμαστε,
Κι' ἀπ' τὸ Θεὸ φτερουγες θὰ ζητήσω,
Καὶ θὰ σὲ πάρω ἐκεῖ ψηλὰ καὶ σένανε,
Δὲ θέλω ἐδῶ μονάχη νὰ σ' ἀφίσω.

II

Τὴν ποὺ ἀγαποῦσε ὁ νιός, στὸν Πλάστη γύρισε·
Κοιμᾶται πέρα ἐκεῖ στὸ κοιμητήριο.
Πάρα πολὺ μεγάλο πάλι στάθηκε
Καὶ τοῦτο τῆς καρδιάς του τὸ μαρτύριο.
Στὸν πρῶτο πόνο ἀπάνω, λιγοθύμησε,
Τῆς μάνας ἡ καρδούλα σταματάει,
Μά, νά, τὰ μάτια τώρα ὁ γιός τῆς τ' ἀνοιξε
Κι' ἀρχίνησε σιγὰ νὰ τῆς μιλάει:

—Ξέρεις, καλὲ μανούλα, τί ὄνειρεύτηκα;
Εἶδα στὸν οὐρανὸ πὼς εἶχα πάει.
Πόσο βαριά θλιμμένη ἡ Κατερίνα μου
Σὰν ἄγγελος κεῖ πάνω τριγυρνάει!
Κι' ἔτσι μὲ παρακάλεσε μὲ κλάσματα:
«ὦ, μὴ μ' ἀφίνεις μοναχὴ ἐδῶ πάνω!»
Λοιπὸν σοῦ ἀφίνω γειά, καλὴ μανούλα μου,
Στὸν οὐρανὸ τὸ γάμο μου θὰ κάνω.

III

Ἐνα ζευγάρι γέροι, γέροι κάτασπροι
Πρῶτ' ἔχουν στὴν αὐλὴ μαζί καθίσει.
Πὼς τὴν καρδιὰ τοῦ γέρου κάτι πλάκωνε
Βαρύ, τῷχεν ἡ γριὰ παρατηρήσει.
Καὶ τοῦ χαϊδεύει τᾶσπρα του μαλλιὰ:
«Γέρο μου, πές μου, τί σὲ τυραννάει!»
Καὶ κείνος μὲς στὰ μάτια τὴν κοιτᾷ
Κι' ἔτσι δὴ τὸν καμὸ του μολογᾷ:

—Ξέρεις, καλὲ μανούλα, τί ὄνειρεύτηκα;
Στὸν οὐρανὸ εἶμαστε εἶδα ἀνεβασμένοι·
Σὰν τότε γὼ παιδί, καὶ σὺ ὅπως ἄλλοτε,
Σὰν τὴν τριανταφυλλιά τὴν ἀνθισμένη.
Στὸν κόσμον τοῦτον κάτω πὰ τί θέλουμε;
Τὴ λύτρωσή μας τώρα ἐμεῖς ζητᾶμε·
Ἔλα λοιπὸν, γλυκεριά, ἀκριβὴ μανούλα μου,
Κι' οἱ δυὸ μαζί στὸν οὐρανὸ νὰ πᾶμε.

(Λεύτερα ἀπ' τὸ γερμανικὸ)

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΣΤΑ ΞΗΜΕΡΩΜΑΤΑ (*)

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ **

Τρεῖς ὥρες εἶχαν περάσει ποὺ στεκόμαστε στὴ γωνία τοῦ δρόμου καὶ περιμέναμε μήπως τύχει κἄνας σκοτωμένος ἢ λαβωμένος νὰν τὸν πᾶμε στὸ πρόχειρο νοσοκομεῖο ποὺ εἶτανε (μαζί μὲ 52 ἄλλα σὲ διάφορα μέρη τῆς Μόσχας) στὶς σάλλες τοῦ Ὁδείου. Εἴμαστε ἔξη, ὁ γιατρός, μιὰ νοσοκόμα κ' ἐμεῖς οἱ τέσσερις ποὺ κρατούσαμε τὰ ἐργαλεῖα τοῦ γιατροῦ, τὰ δυὸ φορεῖα καὶ τὴν ἄσπρη σημαία τοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ»—ἂν καὶ εἶτανε περιττὴ ἡ σημαία, γιατί οἱ Κοζάκοι δὲ δίνανε καμμιὰ προσοχὴ στὸ ἄγιο σύμβολο ποῦχε πάνω τῆς, μὰ χτυπούσανε τὰ «γιατρικὰ ἀποσπάσματα» ἀπαράλλαχτα καθὼς καὶ τοὺς ἐπαναστάτες.

Ζύγωναν τὰ ξημερώματα. Μιὰ γωνίτσα τοῦρανοῦ ἄρχιζε πὰ νὰ χλωμαίνει. Λίγο ἀκόμη καὶ θάροχτανε ἡ δεύτερη βάρδια τοῦ νοσοκομείου μας νὰ μᾶς ἀντικαταστήσει. Καλὰ ποὺ δὲν ἔκανε καὶ δυνατό κρῦο. Μόλις 7—8 βαθμοὶ κάτω ἀπὸ τὸ μηδενικόν. Χιόνιζε ὁμως δυνατὰ καὶ μὲς στὴ βαθεῖα σιωπὴ ποὺ βασίλευε τριγύρω (σιωπὴ ποὺ τὴν τάραζε ποὺ καὶ ποὺ καμμιὰ κανονιὰ ἀπὸ κεῖ κάτω, ποὺ ἀκόμα ξακολουθοῦσε ἡ μάχη, ἢ κἄνα δυὸ τουφεκιές τῶν Κοζάκων ποὺ φύλαγαν τοὺς πλαγινούς δρόμους) θαρροῦσα πὼς ἄκουγα ἀκόμα καὶ τὸ χιόνι ποῦπερτε στὸ πεζοδρόμι.

Ὁ γιατρός, τρομαγμένος, μισότρελλος ἀπὸ τὰ ἄγρια θεάματα ποὺ εἶδε τὴν ἡμέρα στὸ νοσοκομεῖο, κατακομματιασμένος, τριανταεξὶ ὥρες στὸ πόδι, δίχως νὰ κλείσει μάτι, δίχως μιὰ στιγμὴ νὰ ξεκουραστεῖ, εἶταν ἀκουμπισμένος πάνω στὸν τοῖχο, καὶ κάπνιζε, ὅλο κάπνιζε, τὸνα τσιγάρο πάνω στ' ἄλλο, δίχως νὰ βγάξει μιλιὰ. Οἱ ἄλλοι δυὸ σύντροφοί μου—δυὸ μαθητὲς τοῦ Ὁδείου κ' ἓνας φοιτητὴς τῆς γιατρικῆς—συζητοῦσαν γιὰ τ' ἀποτελέσματα ποὺ θᾶχε ἡ ἐπανάσταση. Ἐγὼ κάπνιζα κι' ὄνειρευόμουν τὸ γαλάζιο οὐρανὸ τῆς Ἀθήνας καὶ τὸ χρυσό, ὀλοζώντανο, λεύτερο ἥλιο τῆς.

Δίπλα μου στεκότανε ἡ νοσοκόμα, μιὰ κοπέλλα δεκάξη-δεκαφτὰ γοονῶνε, μαθήτρια κι' αὐτὴ στὸ Ὁδεῖο. Ἔτρεμε καὶ τὰ κάτασπρα δοντάκια τῆς χτυποῦσαν.

—Κοιτώνετε: τὴ ρώτησα.

* —Ὅχι... Ἔτσι τρέμω... δὲν ξέρω... Φοβάμαι!

—Τί φοβάστε: Τοὺς Κοζάκους;... Κἄνα βόλι;

—Ὅχι. Ἰοῦπε σοβαρά, τί νὰ φοβηθῶ, ἀφοῦ δίπλα μου τόσοι δὲ φοβοῦνται: Ὅχι, δὲ φοβῶμαι τὸ θάνατο... Κάτι ἄλλο... ὑὰ θὰ... κλάσετε. Ὅχι! Ξέρετε τί φοβάμαι: Τὸ «Κόκκινο Γέλιο»... Θυμᾶστε τὸ διήγημα τοῦ Λεωνίδα Ἀντοένεφ;(**) Δὲ φαντάζεστε

*) Αὐτὴ ἡ ἱστορία εἶναι ἀληθινὴ καὶ στὶς παραμικρές της λεπτομέρειες: δ.τ. διηγοῦμαι τὸ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου.

**) Ὁ Ἀντρέεφ, γνωστὸς Ρώσος συγγραφέας. Ἐγραψε πέρουν ἓνα διήγημα. «Τὸ Κόκκινο Γέλιο» ποὺ προσπάθησε νὰ περιγράψει σ' αὐτὸ τὴ φοβερὴ τρέλλα ποὺ παθαίνουν οἱ ἄνθρωποι πάνω στὴ λύσσα τοῦ πολέμου, σὰ μυριστοῦν αἷμα καὶ μπαρούτι.

M. A.